

Szerkesztési iroda:

Nagyberek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

• Kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 258. szám.

Péntek, november 12.

Kossuth Ferenc és a bankkérdés.

Budapest, november 12.

Most, hogy a bankkérdésben Justh és hívei olyan végzetes szakadásra vitték a függetlenségi pártot s ezzel kiszámíthatatlan következmények elé állították az országot, szükséges behatóbban is megismertetni az országot, hogy milyen álláspontot foglal el a függetlenségi pártnak eddigi vezére, Kossuth Ferenc a bankkérdésben.

Kossuth Ferenc álláspontját, amely minden komoly és megfontolt politikus álláspontját fedi — erre vonatkozólag illetékes helyről a következőkben ismertetik:

Kossuth Ferenc mindig az önálló bankért harcolt s annak felállítása állandóan egyik legnagyobb célja volt a függetlenségi párt vezérének. Attól kezdve, hogy hazajött Magyarországra s megkezdte aktív politikai szereplését, ebben is folyton a gazdasági önállóság megteremtésére fektette a főszűrt és Magyarország közvéleményét állandóan preparálni igyekezett a gazdasági önállóság iránti érdeklődésre, mert nemcsak politikai, hanem az ország megélhetésének szempontjából tartotta és tartja feltétlenül szükségesnek, hogy egy gazdasági függetlenség, mint a magyar hitellel teljes függetlenítése megszereztesse.

Meggyőződése az volt, hogy akaratának erőteljes megnyilvánulása nélkül lehetetlen legyőzni azokat az akadályokat, amelyek e ponton összetartódnak, szükségesnek tartotta tehát, hogy a nemzetben minél nagyobb arányú hangulat keltsék az önálló bank felállításának szükséges és fontos volta iránt.

És éppen ezért nemcsak helyeselte az erre irányuló agitációt, hanem azt maga is minél nagyobb, erősebb és szélesebb igyekezett tenni, sőt maga, mint miniszter, nemcsak a kabinetben, miniszteri tanácskozások alkalmával harcolt a legnagyobb energiával és határozottsággal álláspontjairól és azért, hogy az önálló bank a törvény által aktuálissá tett időpontban föllátható legyen, hanem ezt az álláspontot a király előtt is a legnyomósabb argumentumokkal képviselte, valahányszor erre alkalma nyílt. Képviselte és harcolt mellette mindaddig, amíg — hogy ugymondjuk — hivatalosan és pozitív formában kellett meggyőződni álláspontjának keresztülvihetőségéről.

Kossuth Ferenc tehát arra a meggyőződésre jutott, éppen az említett hivatalos jellegű nyilatkozatok útján, hogy az önálló bank föllállítását az uralkodó ellenkező akaratát *ezidő szerint lehetetlenné teszi*. Már pedig nyilvánvaló, hogy a királynak, mint alkotmányunk egyik tényezőjének akaratát ellenére ebben a kérdésben nem történhetik döntés.

Ennélfogva Kossuth nem akarja magát a nagy célt kalendáriumból való kötéssel kompromittálni és nem akar a naptárért alkotmányharcot fölidézni nemzet és király között, továbbá pedig nem akarja a pusztá dátum kedvéért elejteni az eszmékért való további s a körülmények esetleges alakulásai szerint talán sikeresnek ígérkező harcot.

Nem akarja és nem akarhatja mindent különösen akkor, amikor számos más ok mellett ez ellen a vétkes könnyelműség ellen szól az a jelentős érv is, hogy most folynak az alkotmányos kibontakozást célzó fontos tanácskozások és közöttük áll Kossuthnak a királylyal való újabb érinkezése is.

Meggyőződése Kossuth Ferencnek az, hogy ha az említett alkotmányválság felidéztenék, annak sokféle végzetes következményén kívül egyik legszomorubb hatása lenne az, hogy *tökéletesen megromlanék az az atmoszféra, amelyben az önálló bank felállítása talán már közelébb mégis lehetségessé válnék*. Ez világos, mert hiszen egy ilyen harc mellett, a dolgok természeténél fogva, a *pénzügyi helyzet is oly rázkódásokat szenvedne, hogy már magában véve ez a mostoha financiai szituáció is kizárná a magyar nemzeti jegybank felállíthatóságát*.

Dr. Piechl Szilárd temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyberek, november 12.

Tegnap délután kísérték el utolsó útjára dr. Piechl Szilárdot, vármegyei elhunyt tisztifőorvosát, aki egy hosszú emberéletet töltött a közügyek és az emberszeretet szolgálatában. Hogy mennyien tisztelték, szerették s milyen nagy népszerűségnek örvendett, azt legimpozánsabban bizonyította az a nagy embertömeg, mely siri csöndben állott tegnap a koporsója körül, hogy megadja a végtisztességet egy embernek, ki egész életét másoknak szentelte, ki mindenkit szeretett és mindenkin szívesen segített.

A gyászszertartás délután 3 órakor volt az Uri-utcában levő gyászházban, a hol már jóval a kitűzött idő előtt százakra menő embertömeg gyűlt össze, hogy az elhunyt megadja a végtisztességet. A gyászoló közönség soraiban az elhunyt fián, leányán és közelebbi hozzátartozóin kívül ott láttuk Torontálvármegye tisztikarát élén Botka Béla főispánnal és Jankó Ágoston alispánnal, Nagybecskerek város tisztikarát dr. Perisics Zoltán polgármester vezetésével, a Torontálmegyei Orvosszövetség küldöttségét, a nagybecskereki orvosi kart, a pénzügyigazgatóság tisztviselőit, a számvevőség kiküldötteit Kiss István számtanácsossal az élükön. Ugyancsak részt vettek még a temetésen a nagybecskereki gyógyszerészek is teljes számban. A királyi törvényszéket Szilágyi Lajos és Junga Aladár törvényszéki bírák képviselték. A honvédtisztikar képviselőiben Neuschl Ferenc ezredes, míg a közös tisztikar nevében pedig Pókay József alezredes vett részt a temetésen. Ugyancsak részt vett még a temetésen a nagybecskereki ügyvédi kar tekintélyes számmal, továbbá Balázs József, Knyaskó Lajos, Baden Károly, Banyai Jakab igazgatók vezetésével a főgimnázium, a felső kereskedelmi, polgári iskolák tanárai, a központi és az Eötvös-utcai állami elemi iskolák tanítói. Képviselve volt még a temetésen a zárdá, a Messinger-féle leánynevelő intézet, az óvónői kar teljes számban. A megjelent notabilitások közül ott láttuk azonkívül még: dr. Vincze-hidy Ernő m. főjegyzőt, Lowieser Imre közp. főszofigabirót, Strosz Béla vár. főjegyzőt, Bobor Gyulát, Farkas Gejzát, Reitter Oszkár rendőrkapitányt, dr. Klein Mór főrabbit, Szalay József ref. lelkeszt, Mencezer Lipót és számos más előkelőséget. Ugyancsak részt vett a temetésen az állami felső kereskedelmi, a polgári és az elemi iskolák tanulóifjúsága is a tanári és tanítói kar vezetésével.

A díszes ravatalt nagyszámu koszoru borította, amelyek közül a következőket sikerült feljegyezni: A felejtethetlennék — Béla, Hanni. Felejtethetetlen apukának — Béla. Torontálvármegye törvényhatósága — Erdemudus, kiváló főorvosának, Torontálvármegye tisztikara. — Az

állami elemi iskolák tantestületei — A tisztelet jeléül. Szeretett főorvosunknak — Torontálvármegye orvosai. Legjobb kartársának — A nagyikindai orvosi kar. — Torontálvármegye orvosai. — Az állami elemi iskolák gondnoksága. — A Nagybecskereki Filharmóniai Egyesület — szeretett diszelnökének. Szeretett főorvosunknak — a torontálvármegyei gyógyszerészek. A nagyszentmiklósi járás orvosi kara. — Erdemteljes házi orvosának a hála jeléül — a zárdá. Dr. Piechl Szilárd emlékének — a budapesti III. kerületi főgimnázium tanárai. Hü szeretettel — a Vincze-hidy-család. Hálás szeretettel — Margit, Ferenc. Szeretett Stanci bácsinak — Ella, Endre, Stanci bácsinak — Irén, Dezső. A jó Stanci bácsinak — Miklós, Kedves rokonomnak — Mihálovits Istvánné. A felejtethetetlen jó doktor bácsinak — a Keresztes-család. A jó Stanci bácsinak — Marton Andor és felesége. Dr. Küfer Béláék (Budapest.) Schmidthauer Antalék (Budapest.) Mike Olga. Pap Lilly.

A családhoz a gyászbeszéd kifolyólag mindenfelől számtalan részvétlétírat és részvétlétírat is érkezett.

A gyászházban a szertartást délután 3 órakor tartották meg, amelyet Magyarország Pál pápai kamarás, címzetes apát végzett fenyves papi segédlettel. A beszenteiés után Jankó Ágoston alispán lépett a koporsó elé és könnyekig megható, magasszárnyalásu gyászbeszédet mondott az elhunyt felett, felsorolván annak kiváló érdemeit s emberi jótulajdonságait, melyek méltóvá tették őt arra hogy emlékét sokáig őrizzék.

Az alispán gyászbeszédét a közönség feszült figyelemmel és néma csöndben meghatva hallgatta.

Utána Mencezer Lipót az állami elemi iskolák gondnoksága nevében bucsuztatta el szép szavakkal az elhunytat.

A gyászbeszéd után a koporsót feltették a gyászkozsira s a menet megindult a róm. kath. temetőbe, ahol a családi sírboltnál előbb Magyarország Pál apát, utána pedig dr. Nónay Pál mondottak megindító bucsuztató beszédet, a melyek után a koporsót elhelyezték a sírboltban.

Az elhunyt lelki üdvéért ma délelőtt 10 órakor engesztelő miseáldozat volt, a melyen a család tagjain kívül szintén részt vettek a hatóságok, testületek és nagyszámu közönség.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 6-tól 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 10 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton dé-lután deákok számára a medencefürdő nyitva. (903)

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának november havi előadásai a következő napokon lesznek:

November 16: 8-9-ig Művelődéstörténet. 9-10-ig Vegytan.
November 18: 8-9-ig Fizika. 9-10-ig Gazdasági földrajz.
November 23: 8-9-ig Művelődéstört., 9-10-ig Egészségtan.
November 25: 8-9-ig Fizika. 9-10-ig Gazdasági földrajz.
November 30: Egészségtan. 9-10-ig Gazdasági földrajz.

November 14. Az izraelita hitközség rendes közgyűlése.
November 15. A torontali agarász és lovas-egyl. közgyűlése.
November 17., 18. Megyei állandó vál. ülés.
November 19. Rendkívüli megyei közgyűlés.
November 18., 19., 20., 21. Országos vásár.
November 21. A Nógradi-kiállítás megnyitása.
November 22. Városi közgyűlés.

— Személyi hírek. Botka Béla főispán ma délelőtt Csentára utazott, a honnan holnap érkezik vissza Nagybecskerekre. — Jankó Ágoston alispán ma délelőtt szintén rövidebb tartózkodásra Törökbecsre utazott.

— Városi közgyűlés. Nagybecskerek város képviselőtestülete folyó 22-én délután 3 órakor a volt esküdtárgyalási teremben tartja meg november havi rendes közgyűlését.

— Athelyezés. A m. kir. vallás- és közokt. minis ter Olofson Gusztáv pancsovai állami főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti VIII. kerületi állami főgimnáziumhoz helyezte át.

— **Magyary Pál ünneplése.** Abból az alkalmából, hogy a király címzetes apáttá nevezte ki Magyary Pál pápai kamarás plébánost, egymást érik a gratulációnak, kik a jeles egyházi férfit kitüntetés alkalmából üdvözlők. Így ma délelőtt a nagybecskereki állami iskolák tantestületei tisztelegtek Magyary Pálnál, akit B a a d e n Károly és Bányai Jakab igazgatók üdvözölték meleg szavakban a tantestületek nevében, a tanítók érzelmét tolmácsolván a jól megérdemelt kitüntetés felett. Magyary apát köszönetet mond az ovációért, amely őt örömmel és büszkeséggel tölti el, mivel oly testület részéről jön, melynek elismerést érdemlő működése ő reá nézve is lelkesítőleg hat. A tanítók lelkes eljenzéssel fogadták az apát szavait.

— **Torontali orvosnő kinevezése.** A m. kir. belügyminiszter dr. Bontilovics Izabella kórházi orvosgyakornokot, Bontilovics Gusztáv volt ozorai áll. el. iskolai igazgató leányát a pozsonyi áll. kórházhoz másodorróssá nevezte ki.

— **A munkásgimnáziumból.** A kulturegyesület munkásgimnáziumában tegnap este Harzer József főgimn. tanár folytatta fizikai előadását. Igen érdekes kísérletek bemutatásával a centrifugális erőről beszélt, sokoldalú és érdekes példák illusztrálva a gyakorlati életben való alkalmazását. Utána dr. Czirbusz Géza főgimn. tanár gazdasági földrajzi előadását folytatta s érdekesítő vonzó előadásban fejtegette és ismertette Franciaország közgazdasági és néprajzi viszonyait.

— **Kitüntetett kereskedelmi alkalmazott.** Megirtuk már, hogy a temesvári kereskedelmi és iparkamara előterjesztésére a király Edenburg Árminnak, az Eisenstädter S. és Társai cég egyik volt nagybecskereki alkalmazottjának hosszú évi hű szolgálatának elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta. Mint most értesülünk, az érdemkereszt ünnepélyes átadása e hó 14-én, vasárnap d. e. 10 órakor lesz a város polgármesteri hivatalában, ahol dr. Perisics Zoltán polgármester fogja az érdemkeresztet Edenburgnak a mellére tűzni.

— **Réthly Antal előadása.** Megirtuk, hogy a kulturegyesület nagybecskereki szabad liceumának idei tizedik esztendei ciklusát nagyarányú rendkívül érdekes előadással fogja megnyitani november 21-ikén. A kulturegyesület elnökségének ugyanis sikerült megnyerni erre az alkalomra előadónak dr. Réthly Antalt, a kitünő tudóst, a m. kir. meteorológiai és földmágnességi intézet kiváló első asszisztensét, aki a földrendésekről fog előadást tartani. Réthly Antal ma közölte előadásának főbb pontjait, a melyek a következők:

I. A földrendések okai és az általuk létrehozott földfelületi változások (37 vetített képpel). II. A földrendésjelző műszerek (21 vetített képpel). III. A messinai földrendésről: a) szicíliai képek a földrendés előtt; b) messinai képek a földrendés után (41 vetített képpel).

A szabad liceum ez első előadása a színházban lesz s tekintettel a vele járó tetemes költségekre, csekélyebb belépődíjakat szed az egyesület. A belépődíjak a következők: földszinti páholy 4 kor., elsőemeleti 3 kor., másodemeleti 2 kor. Földszinti ülőhely 40 fillér, diák hely 20 fillér, karzat 10 fillér. A munkásgimnázium rendes hallgatói között az egyesület ingyen jegyeket fog kiosztani. A jegyek a jövő héten már kaphatók lesznek Mangold Lipót könyvkereskedésében.

— **Utóállítás.** Nagybecskerek város katonai ügyosztálya közölni teszi, hogy a legközelebbi utóállítás f. hó 20-án reggel 8 órakor lesz a Rezső-laktanya tornatermében.

— **Mai rendkívüli kiadásunk.** A politikai válság tegnapi szenzációját, a függetlenségi pártnak országsszerte nagy izgalommal várt döntő értekezletét lapunk ma délelőtt rendkívüli kiadásban ismertette meg a nagybecskereki közönséggel, amely egy-két óra alatt szétkapkodta lapunk rendkívüli kiadását.

— **Tanítógyűlés.** A „Délmagyarországi Tanítógyűlés” nagybecskereki fiókköre folyó évi november hó 18-án d. e. 10 órakor Nagybecskereken a központi állami elemi iskolában tartja rendes őszi közgyűlést, melyre az elnökség a tagokat és a tanügybarátokat ezután is meghívja. A gyűlés ideiglenes tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Hitelesítők és hirlaptudósítók választása. 3. Új tagok felvétele. 4. Lind Gyula törökbecsei állami tanító előadása: „Az ismétlődő iskolai oktatás”. 5. Osztie Béla nagybecskereki állami tanító előadása: „Énektanítás a népiskolában” s ennek kapcsán új énekgépnék bemutatása. 6. Kiss Mária nagybecskereki áll. tanítónő előadása: „A népiskolai egészségügyről”.

(Bejelentette: Bányai Jakab nagybecskereki isk. igazgató.) 7. A XLIII. nagygyűlés IV. számú határozata szerint S a s k e ö y József „Reform-eszmék” című előadásával beterjesztett határozati javaslat tárgyalása. Hozzászólását bejelentette: M a s s o n g Vencel katalinfalvai állami tanító. 8. Ugyane nagygyűlésen beterjesztett Büchler Hugó-féle határozati javaslat tárgyalása. 9. A S z e g f ü Sándor által kidolgozott jogvédő bizottsági „Ügyrend” tárgyalása. 10. A „Csongrád-megyei Tanítógyűlés” harmas indítványának tárgyalása. (L. közgyűlési jegyzőkönyv XVI.) 11. Penztársok jelentése. 12. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 13. Interpellációk. 14. Indítványok. Közgyűlés előtt fél 9 órakor választmányi gyűlés tartatik a közp. áll. el. iskola tanácstermében. 9 órakor gyászmise a róm. kath. templomban két elhunyt tagtársért.

— **Koszorúmegváltás.** Dr. Brájjer Lajos dr. Plechl Sztárd halála alkalmából koszorúmegváltás címen 20 koronát adományozott a nagybecskereki árvaháznak.

— **Helyőrségek változása.** A közös hadügyminiszter most adta ki a jövő évi helyőrség változásokra vonatkozó rendelkezést. E rendelkezés szerint a temesvári hadtest területén, amelyhez Torontál is tartozik, a következő változások történnek: a 37. számú gyalogezred ezredtörzse, első gépfegyverosztálya és két zászlóalja Nagyváradról Bécsbe; a 33. számú gyalogezred második zászlóalja és első gépfegyverosztálya Temeskubinból Aradra, egy zászlóalja pedig Aradról Focába (15. hadtest); a 46. számú gyalogezred második zászlóalja Pancsováról Szegedre és egy zászlóalja Szegedről Avtovaczra (16. hadtest); a 61. számú gyalogezred egy zászlóalja Temesvárról Focába (Celebic, 15. hadtest).

— **Felhívás a szülőkhöz.** Strosz Béla városi főjegyző ezúton is felhívni kívánja azokat a szülőket, akiknek az ismétlődő iskola látogatására köteles gyermekeik vannak s azokat még nem iratták be, hogy ezt a lehető legrövidebb idő alatt tegyék meg, mert ellenkező esetben szigorú pénzbüntetés alá vetik magukat.

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” ered. távirata.) A magyar politikai válságban drámai gyorsasággal rohannak az események a kibontakozás felé. A tegnapi nap szenzációjáról, a függetlenségi párt kettészakadásáról és Kossuth Ferenc határozott állásfoglalásáról már ma délelőtti rendkívüli kiadásunkban is hírt adtunk. A mai nap eseménye a képviselőház ülése, illetőleg Justh Gyula és alelnöktársainak a lemondása a Házban viselt méltóságaikról. A mai nap többi eseményei csak visszhangját képezik a tegnapi napnak s a politikai nagy összeütközés a képviselőház holnapi ülésén fog lefolyni.

A válság eseményeiről szóló tudósításaink egyébként a következők:

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” ered. táv.) A tegnapi estélyi pártgyűlésre már a nap folyamán nagy előkészületek történtek, úgy Kossuthnál a kereskedelmi miniszteriumban, mint a képviselőház elnöki termében. Justhnál arra nézve történt megállapodás, hogy a bankosok milyen álláspontot foglaljanak el a mérsékelttel szemben; ha pedig kenyértörésre kerülne a dolog, a mérsékeltet kell kiszorítani a függetlenségi pártból, mint olyanokat, akik cserben hagyták a 48-as zászlót. Megfogalmazták a határozati javaslatot, melyet a pártgyűlésen előterjesztettek.

Kossuthnál a mérsékeltet vitatták meg az esti pártgyűlés eshetőségeit s előre megállapították a tennivalókat a szakadás esete, melyet a legkomolyabb politikai körökben és kikerülhetetlennek mondanak.

Hangos volt a Royal-szálló és a Hungária étterme, mind a két helyen izgalommal tárgyalták az eseményeket s úgy a mérsékeltet, mint a bankosok biztak győzelmükben.

A Royal-klubban mintegy 200 képviselő jelent meg. A bankosok azt állítják, hogy ők kétszerannyian vannak.

Kültagok, újságírók lepték el a Royal-klub előszobáját, folyosóját és a nagy gyűlésterem lépcsőházát és izgatottan tárgyalták az eshetőségeket; mindenki bizonyosra veszi a függetlenségi párt szakadását.

Kossuth pontban 5 órakor nyitotta meg az ülést és átadta a szót Hollónak.

Holló Lajos közel másfél órán át beszélt Hivatkozott a 48-párt programjára, amelyet a koalíció fennállása alatt sok támadás ért, mindazonáltal a mérséklet és az önmegtagadás jellemezte három évig a 48-as pártot. Az önálló bank felállíthatásának reményében szavazta meg a párt a kvótá-emelést és mindazt a súlyos terhet, amit a paktum jegyében Bécs kicsikart a többségi párttól.

Mit szólna a nemzet, hogy ha a függetlenségi párt még a gazdasági követelésekről is lemond és térde-fejet hajt Bécs előtt. Hosszasan beszél ezután a nyolc hónap óta tartó válság okáról, panaszkodik, hogy az uralkodót félrevezették, pedig épp úgy fel is világosíthaták volna az igazságról, hogy az önálló bank nélkül nincs béke, nincs kibontakozás. Hogy ha ezért kellemetlenségek háruznak úgy az országra, mint a bécsi körökre, úgy ennek azok az okai, akik nem képviselték az ország ügyét lelkiismeretesen a király előtt.

Holló nagyon belemelegedett a beszédbe. Hosszu beszéde zajos és viharos tetszést aratott a bankosok között. Hosszasan beszélt még ezután, majd a határozati javaslatot nyújtotta be azzal a kijelentéssel, hogy: párthűségéből folyó kötelesség támogatni ezt a javaslatot. (Zajos taps és eljenzés. Elfogadjuk kiáltások.)

Kossuth Ferenc elnök: Egy óra hosszan át beszélt Hangja és beszédmodora agresszív volt. Nagy vonásokban fejtette ki a mérséklet álláspontjainak okát és körülményeit. Ő, az örökösen támadott politikus mindig szíven viselte az ország sorsát, Béccsel szemben mindig a lehetőség politikáját követte s ezzel csakis az ország ügyét akarta előre vinni. Ő nem hatalmi sóvárgásból híve a békés politikának, hanem kényszerből s a nemzet ügyéért; s éppen ezért szívesen veszi a baráti közeledést azok részéről, akik Béccsel szemben, az erők egyesítése érdekében s a nemzet javára hajlandók kooperációba lépni. S ezért ő nem is zárkózik el a kooperáció lehetőségétől. Nem az elvek feladásáról van itt szó, hanem az ország nehéz helyzete kívánja a békés irányú politikát.

Óriási hatást keltett Kossuthnak az a kijelentése, hogy majd az idő megmutatja, hogy mivel lehet többet elérni, szenvedélyes, vagy körültekintő és békés politikával. Különben is nem ő fog dönteni az ő álláspontja felett, hanem az ország. Aki a benyújtott határozati javaslatot elfogadja, az ellene, aki pedig nem fogadja el, az mellette van. Hogyha Holló javaslatát a többség elfogadja, akkor az utjaik eltérnek; ő ebben az esetben is eléget érez magában továbbra is előre vinni a nemzet ügyét.

Kossuth ezután egy határozati javaslatot nyújt be, melyben kéri a pártot, hogy a bankügyben dátumhoz ne kösse magát és hogy továbbra is bizalommal viseltessék a vezér iránt. (Ellentétes közbekiáltások.)

Justh rövid szavakkal kijelenti, hogy csatlakozik Holló javaslatához. Justh a nagy zajban és a felindulások izgalmas perceiben tovább nem beszélhetett.

Kossuth ezután elrendeli a szavazást. Halálos csend követte a kijelentést s a névszerinti szavazás megkezdődött. Kossuth sápadtan, reszkető hangon hirdette ki a szavazás eredményét, mely a következő:

Holló indítványa mellett 120, ellene 74 képviselő szavazott.

Kossuth ezután erre kijelenti, hogy lemond az elnökségről és kilép a pártból. Erre Kossuth híveivel s a neki bizalmat szavazott 74 képviselével kivonult a Royal-klubból.

Justh és hívei a Kossuth-nótát énekeltek, mikor Kossuth a mérsékeltelkekkel eltávozott.

Igazi drámai helyzet volt, amikor ilyen felkiáltások hangzottak el:

— Isten veletek!
— Majd találkozunk Filippinél!
— Mi ugyan ide vissza nem jövünk, de ti, még Kossuth után fogtok jönni.
— Viszontlátásra választásoknál!

Kossuth Ferenc és hívei a Royal-szálló fehér termébe vonultak, ahol a mint párt azonnal meg is alakultak.

A bankosok a klubban maradvá, Bathányi elnöklete alatt ülést tartottak s azonnal megalakulva, Holló Lajost választották meg elnöknek.

Igy ért véget a magyar politikában korszakot alkotó, izgalmas függetlenségi parti ülés, melynek legbiztosabb következménye az új választások lesznek.

Kossuth és a Justh-párt.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc és hívei a tegnapi pártértekezlet után este már mint külön párt is megalakultak. A part címe „48-as függetlenségi Kossuth-párt”. A pártelnökül Kossuth Ferencet, alelnökül Hoitsv Palt választották meg. A mai napon a Kossuth-párthoz még 21 képviselő jelentette be csatlakozását s ezzel a Kossuth párt jelenleg 95 tagból áll.

Justhék hívei tegnap nem alakultak még meg mint külön párt, hanem a tegnap megkezdett tanácskozást ma folytatják és ma este alakulnak külön párttá.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőháznak még igen kevés olyan izgalmas és forró napja volt, mint ma. A képviselők ugyszólván csaknem teljes számban jelentek meg s a karzatok rogyásig megteltek. Már jóval 10 óra előtt megteltek a folyósók a képviselőkkel, akik izgatottan tárgyalták az eseményeket.

Kévvessel 10 óra után elől Leszkay Gyula, a képviselőház háznapja és bejelenté, hogy Justh Gyula elnök, valamint a két alelnök leköszönt állásáról.

Percekig tartó éljenzés és zaj kísérte Leszkay bejelentését s csak akkor állt helyre a csend, mikor a kormány tagjai bevonultak.

Leszkay ezután jelenti, hogy miután a jelenlevő képviselők között a legidősebb Papp Elek, kéri, hogy mint korelnök foglalja el az elnöki széket.

Kiáltások: Illyés Bálint idősebb!

Mivel azonban Illyés Bálint időközben eltávozott, Papp Elek elfoglalja az elnöki széket és az ülést megnyitja.

A korelnök felolvassa Justh Gyula elnöknek, Bathányi Tivadar gróf és Mezőssy Béla alelnököknek lemondó levelét, amelyben lemondásukat a függetlenségi párt szakadásával indokolják. Bejelenti továbbá Leszkay Gyula háznapja lemondását is.

Hock János szerint az elnök és az alelnökök lemondását tudomásul veheti a

Ház, a háznagyét azonban nem, mert neki elnökség megválasztásáig helyén kell maradnia.

A képviselőház az elnökök lemondását tudomásul veszi, Leszkayét azonban nem.

Most lépett be az üléssterembe Justh Gyula, akit hívei nagy éljenzéssel fogadnak.

Okolicsányi László közbekiált:

— Pfuj! (Nagy zaj.)

A nyugalom helyreálltával Okolicsányi László, mint az állandó igazolóbizottság előadója tesz jelentést.

Papp Elek korelnök indítványozza, hogy a képviselőház az elnök és az alelnökök választását november 18-ikára tűzze ki.

Rakovszky István az elnöki állások betöltését a Ház legsürgősebb teendőjének tartja s ezért azt indítványozza, hogy már a holnapi napra tűzzék ki az elnök-választást.

Nagy Ferenc és Batthyányi Tivadar gróf csatlakoznak Rakovszky István indítványához.

Öt perc szünet után a Ház elfogadja Rakovszky István indítványát s az elnök-választást a holnapi ülésre tűzi ki.

Ezzel az ülés véget ért, a képviselők azonban még sokáig maradtak együtt a folyósón, az eseményeket tárgyalva.

Itt említjük meg, hogy Holló Lajos ma bejegyezte indítványát, hogy a válságnak az önálló bank és a függetlenségi kormány alakítása alapján való megoldása dolgában a királyhoz felirat intéztessék s ennek elkészítésére egy 21 tagból álló bizottság küldessék ki.

Az elnökválasztás körül.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai napot az elnök-választás körüli agitáció foglalja le. A Justh-párt újból Justh Gyulát jelöli elnöknek, Mérey Lajost és Batthyányi Tivadar grófot pedig alelnököknek. A Kossuth-párt még nem állapodott meg véglegesen az elnök személyében, míg a 67-es pártok részéről Návay Lajost és Rakovszky Istvánt emlegetik.

Hírek a kibontakozásról.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” ered. táv.) A politikai körökben ma egész határozottsággal híresztelik, hogy a kibontakozás dolgában már teljes a megegyezés a király és a kormány között. E hírek szerint a kibontakozás Andrássy és Wekerle kooperációs programja alapján történék. A király Andrássyt és Kossuthot hétfőn kihallgatáson fogadja s utánuk nyomban Wekerle Sándor kihallgatása következik, a kivel a király azután tudatná hozzájárulását az eléje terjesztett programhoz. Ugyane hírek beszélik, hogy a miniszterelnök Andrássy Gyula gróf lenne.

Meskó László lemondása.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben mondják, Meskó László igazságügyi államtitkár ma bejelentette állásáról való lemondását.

Aehrenthal elutazása.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Aehrenthal gróf közös külügyminiszter ma feleségével együtt visszautazott Bécsbe.

A balpárt.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti táv.) A balpárt értekezletén elhatá-

rozta, hogy a holnapi szavazásnál Justhékhoz csatlakozik.

Az osztrák válság.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Egy tekintélyes osztrák politikus kijelentései szerint az osztrák belpolitikai helyzet a lengyelek akciója dacára sem fordult kedvezőbbre. A pártoknak egymáshoz való közeledéséről szó sem lehet s így a Reichsrath munkaképességére se lehet komolyan gondolni. A helyzet elposványosodott és így a kibontakozás is egyelőre bizonytalan kimenetelű. A kibontakozást ennek dacára is meg fogják kísérteni s ha ez nem sikerül, — ami valószínű, mondotta a politikus — akkor a Reichsrathot el fogják napolni. A nyilatkozó véleménye szerint a Reichsrath elnapolása a jelekből ítélve a jövő hétre várható. A Reichsrath feloszlásáról szóló hírek a politikus szerint eddig minden komoly alapot nélkülöznek.

Határidő-üzet.

Budapest, nov. 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (novemberre)	28 34 — —
Buza (áprilisra)	23 60 — —
Rozs (novemberre)	20 46 — —
Zab (novemberre)	15 22 — —
Tengeri (novemberre)	13 48 — —

Közgazdaság.

□ **Fagyasztott tej.** Szibériában nem szállítják a tejet folyékony alakban edényekben, hanem darabokban, megfagyasztott állapotban, vagyis nem literszámba, hanem darabszám és súlyra árusítják a tejet. Könnyebb szállítás szempontjából pálcákra fagyasztják, a tejárusító a pálcáról darabokban letöri s így kerül a vevőhöz. A fagyasztó a tejet a felhasználás előtt felengedeti, amelyen a fagyasztás következtében hátrányos változás nem áll elő. Ott általános ez az eljárás és bádogszelenecékben fagyasztott állapotban távoleső vidékre is szállítják el a tejet, amely hosszú időn át edes és friss ízű marad. Ujabbban Franciaországban is nagyban üzik a mesterséges fagyasztást, amely Svéd- és Norvégországban már régi szokás. Par év előtt nálunk Magyarországon is volt erről szó, de azóta semmi sem történt s e rendszerről mélyen hallgat a krónika. Minket fenti eljárás ugyan érdekel, de a fagyasztóközön-ség megnyugvására csakis a köz- és állategészségügyi szempontból kellően ellenőrizendő tejtermelés és tejkezelés elrendelését sürgetők sorába állunk.

□ **Kocaszertések serétezése.** A gazdaközön-ség újabb időben a kocák miskarolását helyettesítő seréteztet veszi igénybe. Ezen nem véres állatorvosi műtét 4—6 darab nyulserétnék a koca méhébe becsátásából áll és eredménye az, hogy a rühetés ugyszólván minden esetben kimarad. A kedvező eredmény dacára a sertésulajdonosok ezen egyszerű, a miskarolás kellemetlen következményeivel (ragadós betegségek terjesztése, bélnek a hasfalhoz odanövése, szerv támadása, geny- és evvérűség beállta, rendes körülmények között a véres műtéten, miskaroláson átment kocák 2—3 százalékanak elhullása) sohasem járó, kockázat nélküli műtétet lassan barátkozik meg. Tájékoztatásul felemlítettük, hogy seréteznit hizóba állítandó nem vemhes, illetve még meg nem fogamzott kocákat szokás, hogy a hizás alatt újra ne rüheteljenek.

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.	Utőtőzsde zárlata.
Magyar hitelrészv. 771—	Magyar hitelrészv. 772 50
Osztrák hitel 658.25	Osztrák hitelrészv. 658 50
Magyar koronajár. 91.75	Koronajáradék 91.75
Leszámitolóbank 488—	Leszámitolóbank 488—
Jelzálogbank 450—	Jelzálogbank 450—
Rimamurányi vmü 656—	Rimamurányi vmü 660—
Államvasut 740.75	Államvasut 724 60
Városi villamos 310.25	Városi vasut 312—
Közuti vasut 600—	Közuti vasut 600—

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és ipareikkeit mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTÁL” KIADÓHIVATALBAN.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskerekben 1909. évi november hó 12-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	13.50 korona
kétszeres		9.00
rozs		8.70
árpa		6.50
zab		7.00
kukorica (uj)		5.30
repce		7.80
széna I.		7.00
II.		6.00
szalma I.		5.00
II.		5.00
burgonya 1 klgr.		1.10
disznóhús I.		1.80
II.		1.70
marhahús I. 1 klgr.		1.20
II.		1.12
borjúhús I.		1.80
II.		1.60
juhús		1.08
zsír		1.68

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	29.20-29.70	79	29.40-29.80
76	28.75-29.10	80	29.40-29.80	
77	28.95-29.30	81	29.40-29.80	
78	28.95-29.30	82	29.40-29.80	
Fejérmegyei	75	29.10-29.40	79	29.10-29.40
76	29.30-29.70	80	29.30-29.70	
77	28.80-29.10	81	29.30-29.70	
78	28.80-29.30	82	29.30-29.70	
Pestvidéki	75	29.10-29.45	79	29.10-29.45
76	29.30-29.70	80	29.30-29.70	
77	28.70-29.05	81	29.30-29.70	
78	28.85-29.30	82	29.30-29.70	
Bánási	75	29.20-29.50	79	29.20-29.50
76	29.40-29.70	80	29.40-29.70	
77	28.75-29.10	81	29.40-29.70	
78	28.90-29.30	82	29.40-29.70	
Bácskai	75	29.20-29.60	79	29.20-29.60
76	28.40-28.90	80	29.20-29.60	
77	28.75-29.10	81	29.20-29.60	
78	29.90-29.30	82	29.20-29.60	
Ross I. rendű uj közepminőségű		19.85-20.10		19.65-19.80
Árpa takarmány I. rendű		14.45-14.65		14.10-14.35
II. rendű		15.80-16.00		15.30-15.60
Zab I. rendű		15.30-15.60		14.70-14.80
II. rendű		15.30-15.60		14.70-14.80
Tengeri belföldi uj		14.70-14.80		14.70-14.80
Körpe		14.70-14.80		14.70-14.80
Köles		14.70-14.80		14.70-14.80

Husárak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a vágott hus árak kl-ként, filérekben:

	Marhahús	Borjúhús	Sertés.
Arad	130 120 180 150	140 140	116 112
Baja	116 108 128 120	116 112	116 112
Balassagyarmat	128 120 160 120	168 152	148 140
Debreczen	136 104 160 144	148 140	180 144
Eszék	154 136 180 160	180 144	144 136
Győr	140 120 180 170	160 150	144 136
Kaposvár	120 112 144 128	144 136	144 136
Kassa	112 104 160 152	160 152	144 136
Léva	112 104 160 152	160 152	144 136
Losonc	112 104 160 152	160 152	144 136
Miskolc	112 104 160 152	160 152	144 136
Nagybecskerek	112 88 160 144	144 136	144 136
Nagykanizsa	150 120 160 130	150 140	144 136
Nagyszécsény	140 100 110 80	160 120	144 136
Nagyszentmiklós	112 96 144	132	144 136
Nagyvárad	112 96 160 120	160 144	144 136
Nyiregyháza	120 112 124 110	130 128	144 136
Nyitra	120 112 144 136	144 136	144 136
Pancsova	112 104 160 140	144 136	144 136
Pápa	112 104 152 144	152 112	144 136
Sátoraljaujhely	220 140 240 160	210 170	152 144
Sopron	112 104 144 136	152 144	152 144
Szatmár	124 112 132	158	158
Szombathely	128 110 180 170	150	150
Szolnok	104 96 136 120	136 120	136 120
Temesvár	144 136 160	136	136
Ujrad	112 104 140 120	140 120	140 120
Versecz	144 136 160	136	136
Zalaegerszeg	112 104 140 120	140 120	140 120
Zenta	104 88 160 156	150 146	150 146

Felsőlős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS

ELADÓ.

Tükrös előszobafal
eladó
Deák Ferenc-utca 7. sz.

595-x 54

Csász. és kir. Legénységi étkezési vállalat Nagybecskerekben.

Ajánlat-kiírás.

Fenti vállalatnál 1910. január hó 1-től december hó 31-ig következő cikkeknek ajánlati uton való szállítása kiadandó:

Megnevezés	Körülbeli évi szükséglet kg.-ban	Megnevezés	Körülbeli évi szükséglet kg.-ban	Megnevezés	Körülbeli évi szükséglet kg.-ban
Liszt 0-ás számú	900	Lenese	500	Árpakása	300
„ 3-as	10000	Rizs	1500	Cukor	1500
„ 6-os	5000	Savanyu káposzta	1500	Paprika	60
Dara	600	Tarhonya	1000	Bors	60
Marhahús	30000	Zsemlyemorzsa	500	Bab	2000
Disznóhús	500	Mák	500	Zöldség	7500 köteg
Disznózsír	5000	Szilvaiz	500		

Ajánlkozók kész ajánlatot a cs. és kir. Legénységi étkezési vállalat irodájában a Koronaherceg Rezső-laktanyában kaphatnak és az így kitöltött és bélyeggel ellátott ajánlatok, a melyek elfogadása felől az illetők írásbelileg értesítettnek fognak, fojto évi november hó 20-áig fentnevezett irodába benyújtandók.

1008-11

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mótorocsai) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 40 p.
Szegedre: (mótorocsai) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanára reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 19 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.
Szécsény—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRAJER MARIA.

1909. évi majus hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmú ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Külföldi és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskerekben: Ro'sa Béla fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

703-100.97